

Schrijvende diplomaten, ze zijn er nog!

In het vierde nummer van het tijdschrift *Elders Literair* gaat het over gelukkige en minder gelukkige combinaties van schrijver en diplomaat.

Door Herman Rosenberg

De schrijvende diplomaat. Dat klinkt als een redelijk voor de hand liggende combinatie, maar klopt dat wel? Enerzijds hebben diplomaten over het algemeen wel wat tijd over, anderzijds zijn ze nogal strikt gebonden aan het beleid van Buitenlandse Zaken. Al te veel fratsen worden door 'Den Haag' niet gewaardeerd.

Misschien idealiseren we het beeld van diplomaat-schrijver wel, omdat velen het oeuvre kennen van F. Springer, oftewel Carel Schneider. Hij heeft zo ongeveer zijn hele carrière bij de buitenlandse dienst beschreven in een serie superieure romans. Daarin komt vooral indirecte kritiek voor op de (schijn-)wereld van de diplomatie en bovendien ontzag de auteur in dit verband zichzelf niet. Hij haalde op betrekkelijk harmonieuze wijze zijn pensioen.

Rare snuiter

Dat geldt lang niet voor alle diplomaat-schrijvers, blijkt uit het recente nummer (4) van het tijdschrift *Elders Literair* dat geheel aan hen is gewijd. Vandaar ook dat inleider Jaap Goedegebuure erop wijst dat we 'Schneider-Springer' niet zomaar als standaardtype kunnen beschouwen. Neem bijvoorbeeld A. Alberts. Graa Boomsma schetst diens moeizame carrière, eerst bij het Binnenlands Bestuur in Indië en later nog even bij Buitenlandse Zaken. Dat liep niet goed, want hij werd beschouwd als 'een rare en veel te progressieve snuiter'. Hij wilde geen paternalistische pottenkijker meer zijn, Indonesië kon het zelf. Alberts vertrok naar de redactie van de *Groene Amsterdammer*.

Helemaal moeilijk had de uit Suriname afkomstige Lou Lichtveld het, als schrijver bekend onder de naam Albert Helman. Michiel van Kempen beschrijft hoe deze eerste, grote

romancier uit de West als diplomaat bij de Verenigde Naties geregeld zijn tong moest afbijten. Met name als het ging over Zuid-Afrika. Nederland stond lang niet vooraan bij de kritiek op het apartheidsbewind. De diplomaat van kleur, die zich bij

is de afwisseling. Er staan dus biografische stukken over (oudere) auteurs in, maar ook nieuw materiaal van, jawel, schrijvende diplomaten. Ze zijn er nog! Al is de vraag misschien hoelang nog, nu we in tijden leven waarin zelfstandig denkende

hoofdstuk van een nog te verschijnen novelle.

Van grote klasse is het korte verhaal 'Amy' van Timo Bo Salomonson. De onwezenlijke sfeer lijkt op die in 'De goede zoon' van Rob van Essen. We bevinden ons in de toekomst. Zeeland is prijsgegeven aan het water; in de verte steekt alleen het Belfort van Brugge nog een stukje boven de zeespiegel uit. Een man is samen met een jongere vrouw, Amy, die hem helpt het verdriet om zijn overleden vrouw te verwerken. Maar ook Amy zal er niet lang meer zijn. "Je weet dat hier een einde aan komt," zegt ze. Hoe dat precies zit, verklappen we hier niet.

Nog even terug naar Schneider-Springer. Het tijdschrift bevat een voorpublicatie van de biografie waaraan Liesbeth Dolk werkt. Het stuk gaat over de kinderjaren van

Tekening voor de omslag van het *Elders Literair*-nummer over schrijvende diplomaten. | Illustratie: Diederik Gerlach

stemmingen over Zuid-Afrika moest onthouden, kwam in een spagaat terecht. Over zijn schrijverschap spotte hij geregeld, zoals in dit rijmpje: 'Ik ben precies een dromedaris, / Ik draag mijn kunst ter/ Versiering, als bult./ De rest is functionaris.'

Afwisseling

Het aangename van *Elders Literair*

individuen het op de Haagse departementen steeds moeilijker krijgen. Pauline Genee schrijft indringend over een onopvallend straatje in een grote stad, waar zij vaak logeerde bij haar tante. Maar opeens zijn er politielinten. We komen telkens verwijzingen tegen naar iets ergs. Wat dat is, komen we nu nog niet te weten, want het stuk is het eerste

Het aangename van *Elders Literair* is de afwisseling

Carl Schneider in Indië, eerst vrij, later in de kampen. Hij had er aanvankelijk best een aardige tijd met zijn vriendjes. "Mijn moeder had niets over mij te zeggen," vertelde hij hierover. Springer las alles waar hij de hand op kon leggen, zoals politiers van Havank. Later, tijdelijk ondergebracht op Ceylon, schreef de 13-jarige Carel zijn eerste verhaal. Daarin wordt op Amsterdam GS een parelsmokkelaar betrap en aangehouden. 'Excuseer me, uw spel is uit!' Een fraaie Haagse primeur voor *Elders Literair*!